

Валентина Радкевич

Науково-методичне забезпечення якості професійної освіти і навчання

У статті обґрунтовуються підсистеми якості професійної освіти і навчання: якість державних стандартів; якість технологій навчання; якість засобів навчання; якість педагогічних працівників; моніторинг якості професійної освіти і навчання тощо. Викладено методичні підходи до створення нового покоління державних стандартів з робітничих професій на компетентнісній основі. Обґрунтовано роль особистісно-розвивальних педагогічних технологій у формуванні професійно важливих якостей майбутніх кваліфікованих робітників. Розкрито структуру інформаційно-освітнього середовища, що забезпечує централізовану електронну навчально-методичну та організаційно-педагогічну підтримку діяльності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Ключові слова: підсистеми якості професійної освіти і навчання, державні стандарти, технології навчання, інформаційно-освітнє середовище, моніторинг якості.

Валентина Радкевич

Научно-методическое обеспечение качества профессионального образования и обучения

В статье обосновываются подсистемы качества профессионального образования и обучения, качество государственных стандартов, качество технологий обучения: качество средств обучения, качество педагогических работников, мониторинг качества и т.д. Изложены методические подходы к созданию нового поколения государственных стандартов по рабочим профессиям на компетентностной основе. Обоснована роль личностно-развивающих педагогических технологий в формировании профессионально-

важных качеств будущих квалифицированных рабочих. Раскрыта структура информационно-образовательной среды, которая обеспечивает централизованную электронную учебно-методическую и организационно-педагогическую поддержку деятельности педагогических работников профессионально-технических учебных заведений.

Ключевые слова: подсистемы качества профессионального образования и обучения, государственные стандарты, технология обучения, информационно-образовательная среда, мониторинг качества.

Valentyna Radkevych

Scientific-methodological supply of vocational education and training quality

The article grounds the sub-systems of vocational education and training; quality of state standards, training technologies, training tools, pedagogical staff; quality monitoring of VET etc. The methodological approaches to design new generation of competency-based state standards on working occupations are represented. The role of person-oriented pedagogical technologies while forming professionally important qualities of qualified workers is proved. The structure of informational-educational environment (IEE) of a VET school is envisaged. IEE provides the centralised training-methodological and organizationally-pedagogical e-support of pedagogical staff activity in the system of vocational education and training.

Keywords: sub-systems of VET system quality, state standards, training technologies, informational-educational environment, quality monitoring.

Постановка проблеми. За сучасних умов, коли модернізація національної економіки випереджує модернізацію професійної освіти і навчання, актуалізується необхідність системної та змістової взаємодії науки і практики у напрямі забезпечення її якості. Якість освіти, на думку Е.М. Короткова, це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне і практично ефективно формування компетентності та

розвиток професійної свідомості тих, хто навчається. Вчений обґрунтовує три групи характеристик якості освіти: потенціал досягнення мети освіти; якість процесу формування професіоналізму; якість результату освіти [1]. Під якістю професійної освіти і навчання слід розуміти динамічне інтегративне утворення, властивості якого можуть задовольнити встановлені або передбачувані потреби суспільства, окремих соціальних груп і громадян в отриманні професійної освіти, набутті професійної компетентності. Зміст цього поняття співпадає із положеннями міжнародного стандарту якості ISO 9004:2010, суть якого полягає у визначенні конкретних вимог і рекомендацій до системи менеджменту якості освітньої організації, зокрема професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ). Система менеджменту якості освітньої організації, як слушно зазначає В.В. Левшина, формується з урахуванням вимог навчального середовища і орієнтується не тільки на суб'єкти освітнього процесу, але й на інших заінтересованих соціальних партнерів [2, с. 46].

Створення у ПТНЗ системи менеджменту якості професійної освіти і навчання на основі положень стандартів ISO серії 9000 не тільки допоможе підвищити його конкурентоздатність на тривалу перспективу, але й дасть змогу привести у відповідність до вимог роботодавців професійну підготовку кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів. В оцінюванні рівня конкурентоздатності ПТНЗ найбільш результативним є внутрішній аудит досягнутих результатів у навчально-виховному процесі, професійній діяльності, спортивно-масовій, позанавчальній роботі, а також у професійній орієнтації абітурієнтів та працевлаштуванні випускників. Отримані результати є надзвичайно важливими у виробленні стратегічних цілей здійснення структурних і змістових змін в управлінні ПТНЗ.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. У зв'язку зі зростаючими вимогами роботодавців до професійної компетентності випускників ПТНЗ, все більшу увагу науковців і практиків привертають дослідження проблем якості професійної освіти і навчання. Зокрема, концепції і моделі формування систем якості навчальних закладів висвітлюються в працях В.Г. Глазунова,

Е.М. Короткова, Д.М. Маслова, Г.В. Єльнікової та ін. Низка дослідників (В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва, Л.Д. Кузьмінська, Ю.С. Палькевич, Л.М. Петренко, В.І. Свистун) у своїх роботах наводять концепції управління якістю професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, висвітлюють сучасні підходи до розвитку соціального партнерства та організаційної культури ПТНЗ.

Науковий інтерес становлять результати пошуків вітчизняних дослідників: Н.О. Величко, І.В. Гириловської, О.Д. Гуменного, А.Г. Гуралюка, Л.А. Карташової, В.В. Ягупова, в яких обґрунтовано інформаційно-аналітичний аспект забезпечення якості професійної освіти і навчання. Водночас, неповною мірою досліджені підсистеми якості освітньої системи, що й актуалізує мету статті – визначити їх вплив на забезпечення якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів у ПТНЗ.

Виклад основного матеріалу. З позиції системного підходу, структурними компонентами якості професійної освіти і навчання як суспільного феномену є: якість особистості випускників ПТНЗ – майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів, яка визначається розвитком їхніх соціальних, культурно-духовних і професійно-діяльнісних здібностей на рівні, необхідному й достатньому для реалізації ними цілей і функцій, що відповідають вимогам сучасного виробництва; якість освітньої системи (процесу), а також якість підсистем елементів освітньої системи.

Як об'єкт управлінського впливу якість професійної освіти і навчання характеризується сукупністю таких підсистем: якість державних стандартів; якість технологій навчання; якість засобів навчання; якість педагогічних працівників; моніторинг якості професійної освіти і навчання тощо.

У моделюванні результатів професійної освіти і навчання, їх представленні у вигляді норм якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів актуалізується необхідність використання державних стандартів, створених на основі компетентнісного підходу. Цей підхід є важливим концептуальним підґрунтям оновлення змісту професійної

освіти і навчання, його орієнтації на досягнення достатньо високого рівня професійних знань, досвіду, обізнаності для якісного здійснення трудової діяльності в умовах виробництва та сфери обслуговування.

На прикладі професії «Монтажник будівельний» (код 7514) розглянемо запропоновані науковцями лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України методичні підходи до створення нового покоління державного стандарту. Насамперед, відповідно до професійного стандарту з цієї професії, визначається перелік кваліфікацій (часткових, повних, додаткових), зокрема: спорудження будівель з дрібних будівельних матеріалів; спорудження будівель із блоків та панелей; спорудження збірнокаркасних будівель; спорудження монолітних будівель; монтаж інженерних споруд.

З урахуванням цих кваліфікацій проектується структура базового навчального блоку, згідно з яким уможлиблюється формування загальнопрофесійних і ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників. Для професії «Монтажник будівельний» передбачено формування восьми видів загальнопрофесійних і ключових компетентностей: автономність; читання креслень; дотримання вимог охорони та безпеки праці; комунікативна, економічна, інформаційна, правова, екологічна та енергоефективна компетентності. У кінцевому підсумку, це дасть змогу майбутнім кваліфікованим робітникам набути відповідних компетенцій: володіння професійною термінологією; дотримання професійної етики та етикету, здатність працювати в команді, самостійно приймати рішення, діяти в нестандартних ситуаціях, планувати трудову діяльність, організовувати робоче місце; здатність до підприємницької діяльності; уміння знаходити, зберігати та передавати інформацію, використовувати інформаційно-програмне забезпечення в професійній діяльності; знання основ трудового законодавства, трудових договорів, прав та обов'язків працівників і роботодавців; уміння використовувати енерго- та ресурсозберігаючі технології; уміння читати креслення планів, фасадів, приміщень, визначати об'єми робіт за кресленнями,

дотримуватися правил пожежної безпеки, охорони праці в будівництві, надавати першу медичну допомогу тощо.

Формування загальнопрофесійних і ключових компетентностей забезпечується у процесі вивчення загальнопрофесійних навчальних предметів (професійне мовлення та діловодство, професійна етика та психологія, основи галузевої економіки та підприємництва, інформаційні технології в галузі, основи трудового права, основи екології та енергозбереження, креслення, охорона праці), викладених у типовому навчальному плані базового блоку.

Оволодіння змістом навчального матеріалу з цих предметів дає змогу майбутнім кваліфікованим опоряджувальникам будівельним перейти до подальшого набуття професійних компетенцій з конкретних видів робіт. У зв'язку з цим, для кожної кваліфікації визначається перелік видів робіт. Наприклад, для кваліфікації «спорудження будівель з дрібних будівельних матеріалів» пропонуються такі види робіт: монтаж фундаментів для будівель з дрібних будівельних матеріалів; мурування стін та перемичок, монтаж перегородок у будівлях з дрібних будівельних матеріалів; монтаж плит перекриття та покриття; монтаж сходових маршів та площадок, монтаж балконних плит; монтаж вентиляційних блоків, об'ємних елементів ліфтових шахт та блоків сміттєпроводів.

У подальшому з кожного виду робіт визначаються і структуруються необхідні знання, уміння та навички. Наприклад, для виду робіт «монтаж фундаментів для будівель з дрібних будівельних матеріалів» пропонуються знання (про будівлі з дрібних будівельних матеріалів, технічну документацію на виконання будівельних робіт; читання будівельних креслень, порядок проведення підготовчих робіт при зведенні будівель; елементи геодезичних робіт на будівництві; види такелажного та монтажного обладнання, механізмів, пристроїв; види та властивості матеріалів для монтажу фундаментів і стін; види інструменту, пристроїв, інвентарю та такелажного обладнання; технології влаштування фундаментів різних типів); уміння та навички (організація робочого місця та планування виконання робіт; визначення кількості та

вартості матеріалів; вибір інструменту, пристроїв, обладнання й інвентарю; розбивка та закріплення вісей фундаментів; підготовка основи для фундаменту; влаштування фундаментів).

Для формування професійної компетентності з усіх видів робіт розробляється типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників з конкретної кваліфікації. Наприклад, для кваліфікації «спорудження будівель з дрібних будівельних матеріалів» передбачається вивчення таких дисциплін: матеріалознавство, спецтехнологія, виробниче навчання, виробнича практика. Окрім того, визначаються години на консультації та державну кваліфікаційну атестацію. З урахуванням особливостей компетентнісного підходу, змінюються вимоги й до оцінювання результатів професійного навчання: відбувається перехід від бальної системи оцінювання до системи «знає – не знає», «вміє – не вміє». Вимоги до результатів навчання визначаються відповідно до змісту професійної компетентності з кожного виду робіт.

Якість державних стандартів з конкретних робітничих професій підтверджується: орієнтованістю змісту професійної освіти і навчання на оволодіння конкретними кваліфікаціями; скороченням строків навчання за рахунок вилучення навчального матеріалу, що дублюється і не впливає на формування професійної компетентності з конкретних видів робіт; забезпеченням різних траєкторій професійного навчання; присвоєнням кваліфікацій за результатами якісного виконання всіх видів робіт, передбачених професійним стандартом; економією коштів на професійну підготовку; відповідністю структурі і змісту Національної рамки кваліфікацій; сприянням розвитку Національної системи кваліфікацій; виданням сертифікатів і дипломів, у яких вказуються всі здобуті кваліфікації; визнанням документів про професійну освіту і навчання за кордоном тощо.

В умовах, коли об'єм інформації подвоюється кожні два – три роки, навчати робітничій професії, як раніше, вже неможливо. Саме тому в забезпеченні якості професійної освіти і навчання важлива роль надається інноваційним технологіям професійного навчання і, зокрема, особистісно-

розвивальним, під якими розуміють послідовність дій педагога та учнів для гарантованого досягнення розвивальних і навчальних цілей шляхом застосування сукупності відповідних методів і засобів навчання, реалізації особистісно орієнтованого змісту навчання, урахування індивідуально-психологічних та соціально-психологічних особливостей тих, хто навчається.

Застосування особистісно-розвивальних технологій професійного навчання, зокрема таких, як: метод проектів, кейс-технологія, інтелект-карта, веб-квест, коучинг, контекстне навчання, імітаційно-ігрове навчання та ін., позитивно позначається на результативності навчальної діяльності учнів. Адже підвищується їхня успішність, активність, креативність, готовність до роботи в команді, мотивація до навчання тощо. Це було доведено науковими співробітниками лабораторії технологій професійного навчання під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Г.М. Романової під час формувального етапу експерименту (табл.1).

Таблиця 1

Результативність навчальної діяльності до та після експерименту

Параметри результативності	Макс. можливі бали	Показники результативності		t – критерій	Підвищення результативності
		До експ.	Після експ.		
Навчальна успішність	12	5,49	8,34	6,47	1,72
Відповідальність	10	6,12	6,91	1,96	0,26
Самопочуття	10	6,48	7,30	4,97	0,30
Активність	10	5,88	7,12	4,27	0,43
Настрій	10	6,59	7,38	3,70	0,30
Креативність	10	6,58	7,82	7,35	0,57
Готовність до роботи в команді	10	7,42	8,27	5,15	0,49
Мотивація	10	5,46	8,00	4,98	2,54
Загальна задоволеність	10	7,50	8,18	3,90	0,37

На ринку освітніх послуг зростає інтерес до дистанційного (відкритого) професійного навчання на модульній основі. Ця технологія базується на

визначенні вимог регіонального ринку праці, приведенні у відповідність до них даної частини ринку освітніх послуг та повному контакті, консультуванні і погодженні напрямів підготовки з роботодавцями та адміністрацією на регіональному рівні. До особливостей дистанційного (відкритого) професійного навчання належать: відбір абітурієнтів зі складу потенційних суб'єктів навчання; укладання двосторонніх, між учнем та навчальним закладом, а також тристоронніх – між учнем, роботодавцем та навчальним закладом, угод про співпрацю; проектування (визначення змісту) індивідуальних та групових навчальних програм; підготовка індивідуальних графіків навчання, підготовка матеріально-технічного (ресурсного) забезпечення, підготовка пакету плануючої, навчально-методичної та контролюючої документації, результатів тестування, особистісних характеристик.

Навчальний процес носить переважно дистанційний характер і базується на постійному спілкуванні суб'єкта навчання з педагогом. Дистанційне (відкрите) професійне навчання складається із самостійної роботи учнів, тренінгів, що проводяться за гнучкими індивідуальними графіками з метою набуття кваліфікації, консультацій (очних і дистанційних). Окрім того, дистанційне (відкрите) професійне навчання передбачає атестацію тих, хто навчається, у вигляді кваліфікаційного тесту, сертифікацію тощо.

Зростання суспільних вимог до забезпечення якості професійної освіти і навчання зумовлює необхідність використання в навчально-виховному процесі ПТНЗ електронних навчальних ресурсів. З цією метою науковими співробітниками лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту ПТО НАПН України під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Л.А. Карташової створено інформаційно-освітнє середовище – інтегративний, динамічний і відкритий Web-простір, функціонально спрямований на формування електронної взаємодії між суб'єктами системи професійно-технічної освіти та встановлення організаційних, педагогічних, комунікаційних і соціальних взаємозв'язків й умов, що забезпечують централізовану електронну навчально-методичну та організаційно-педагогічну підтримку навчально-

виховного процесу в ПТНЗ. Інформаційно-освітнє середовище складається з контент-бібліотеки, бази навчально-методичних матеріалів, довідково-пошукової системи, інструментарію навчальної діяльності, депозитарію, енциклопедій та довідників, електронної бібліотеки, системи дистанційного навчання, репозиторію, конструктора ІОС та ін. (рис.1).

Рис.1. Структура інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ

Запропонована структура інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ покладена в основу професійно-освітнього порталу Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Компоненти середовища поділяються на дві категорії: суб'єкти і об'єкти, поєднані перехресними зв'язками та гіперпосиланнями. Суб'єкти – учні, педагогічні працівники та адміністрація ПТНЗ. Об'єкти (контент) – джерельна база; довідково-пошукова система; інструментарій навчальної діяльності; засоби комунікацій; конструктор інформаційно-освітнього середовища тощо.

Професійно-освітній портал охоплює контент-бібліотеку, репозиторій та інші види наукової, навчально-методичної інформації галузевого спрямування. Дидактична цінність контент-бібліотеки (<http://contentlib.profua.info/>) полягає в розміщенні у ній електронних підручників нового покоління для ПТНЗ машинобудівного, аграрного, будівельного профілів та сфери обслуговування. Відповідно, репозиторій (<http://repository.profua.info/>) призначено для розміщення тематичних блоків: «Науково-методичні матеріали», «Загальноосвітні дисципліни», «Спеціальні дисципліни» та «Відкриті освітні ресурси». Використання контент-бібліотеки і репозиторію у ПТНЗ та навчально-методичних центрах ПТО України можливе за умови розміщення на сайтах цих закладів і установ відповідного посилання на професійно-освітній портал Інституту ПТО НАПН України (рис. 2).

<http://profua.info/>

Рис. 2. Професійно-освітній портал Інституту ПТО НАПН України

На основі запропонованої методики можуть створюватися власні інформаційно-освітні середовища педагогічних працівників ПТНЗ. Для цього в структурі середовища передбачено відповідний інструментарій – «Конструктор ІОС». Доступ до контенту власного інформаційно-освітнього середовища викладача чи майстра виробничого навчання може надаватися як учням, так й іншим педагогічним працівникам ПТНЗ. В основі створення цих середовищ – моделювання структурно-логічних, міжпредметних і причинно-наслідкових зв'язків. Завдяки цьому вдається реалізувати дуже важливу дидактичну функцію – адаптувати інформаційно-освітнє середовище до здібностей тих, хто навчається, та забезпечити реагування інформаційної системи на індивідуальні помилки у процесі навчально-пізнавальної діяльності.

Педагогічні працівники ПТНЗ мають бути обізнані з методичними підходами до створення і використання інформаційно-освітнього середовища у навчально-виховній діяльності. Адже, як стверджує Н.О. Величко, наповнення інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ можуть забезпечувати педагогічні працівники з високим рівнем ІКТ-компетентності. Це дає їм змогу створювати власні професійно-педагогічні інтернет-форуми (блогосфери), комплекс інформаційно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу тощо [6, с. 121].

Важливою підсистемою забезпечення якості професійної освіти і навчання є якість педагогічних працівників, при цьому головним критерієм оцінювання результатів їхньої діяльності є динаміка розвитку в них професійно-педагогічної культури. До структурних компонентів професійно-педагогічної культури І.Ф. Ісаєв відносить: педагогічні цінності, педагогічні технології й особистісно-творчий компонент. У контексті досліджуваної проблеми зумовлюється необхідність наявності в педагогічних працівників ПТНЗ готовності до створення та застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій, електронних навчальних ресурсів. Результати експерименту засвідчили низький рівень готовності до такої діяльності майже у 75% педагогічних працівників ПТНЗ. У зв'язку з цим, актуалізується значущість тематичних семінарів і тренінгів, що проводяться науковцями Інституту ПТО НАПН України для методистів, керівників, викладачів, майстрів виробничого навчання ПТНЗ різних регіонів України. Участь педагогічних працівників ПТНЗ у таких науково-практичних заходах позитивно позначається на підвищенні рівня їхньої готовності до інноваційної діяльності. Для цього важливо, щоб вони володіли методологічними, аналітичними, прогностичними, проектними, організаційно-управлінськими, орієнтаційними, технологічними, мобілізаційними, методичними, інтелектуальними, комунікативними, рефлексивними тощо уміннями. [4, с. 46–48]. Особливе значення надається готовності викладачів і майстрів виробничого навчання ПТНЗ до реалізації креативного навчання майбутніх кваліфікованих робітників і молодших

спеціалістів. Це новітній тип сучасної навчальної діяльності, що має конкретні практичні цілі та змістове наповнення, зокрема: розвиток творчих здібностей особистості учня; максимальне розширення спектру інноваційної діяльності в професійній освіті; мобілізаційна спрямованість творчого потенціалу на реалізацію авторських ідей і розробок. Цінність креативного навчання майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів полягає у зміні предметно-інформаційного освітнього контенту на професійно-діловий, констатувальний – на випереджальний, репродуктивного – на креативний. Особливістю креативного навчання є його спрямованість на творчий пошук, розвиток мотивації до створення нового інтелектуального продукту. Адже майбутнє за креативними фахівцями, орієнтованими на творчу самореалізацію у професійній діяльності.

Науковий інтерес становить підсистема моніторингу якості професійної освіти і навчання – безперервний контроль та відслідковування тенденцій розвитку системи. На його основі, як стверджує Е.М. Коротков, якість освіти можна оцінювати і за результатами, і за перебігом процесу формування якості з урахуванням певних факторів [1, с. 31]. У забезпеченні моніторингу якості професійної освіти і навчання актуалізується значущість розробленої науковцями Інституту ПТО НАПН України інформаційно-аналітичної системи «ПРОФТЕХ», що дає змогу управлінським структурам на національному, регіональному і місцевому рівнях своєчасно одержувати оперативну інформацію про стан професійної освіти з метою підвищення оперативності й обґрунтованості прийняття перспективних управлінських рішень.

Система «ПРОФТЕХ» знаходиться у вільному доступі в мережі Інтернет, у режимі «online», і надає можливість вводити інформацію ПТНЗ офлайн-формою та коригувати дані в самій системі; автоматично розраховує за формулами індикатори; здійснює моніторинг якості та доступності ПТО; формує аналітичні звіти за результатами досліджень у мобільному конструкторі в різних інформаційних розрізах, у тому числі, галузевому; візуалізує звіти; дає змогу оперативно отримувати інформацію за вимогою; є

інструментом контролю для органів управління ПТО; задовольняє потреби різних рівнів управління ПТО та клієнтів системи; оперативно «моніторить» мережу ПТНЗ регіону; надає абітурієнтам, роботодавцям, педагогам, органам управління ПТО доступ до паспорта ПТНЗ та конструктора звітів.

В освітньому моніторингу, в межах адаптивного управління своєрідним інструментарієм, який виконує функції вимірювання, порівняння, визначення середньовиважених величин, на думку Г.В. Єльнікової, є факторно-критеріальні моделі, розроблені на основі кваліметричного підходу. Зокрема, дослідницею запропоновано такі кваліметричні моделі: оцінювання рівня сформованості культури цільового управління керівника ПТНЗ; оцінювання гармонійного розвитку викладачів і майстрів виробничого навчання; оцінювання здатності педагогічних працівників до управлінсько-організаторської діяльності; оцінювання рівня творчого розвитку особистості; оцінювання рівня фізичного розвитку та здоров'я учнів ПТНЗ; оцінювання професійної діяльності майстрів виробничого навчання тощо. Особливостями цих моделей є те, що їх зміст складається з нормативних вимог до діяльності досліджуваного об'єкта, ступінь виконання яких вимірюється умовними вагами [5, с. 61–71].

Успішне проведення моніторингу якості професійної освіти і навчання потребує наявності в педагогічних працівників ПТНЗ інформаційно-аналітичної компетентності. Її зміст включає: інформаційно-аналітичні знання, навички, вміння, здатності, професійно-важливі якості, особистий досвід у сфері пошуку, оцінювання, використання, збереження, аналізу, оформлення й передачі інформації за допомогою різних засобів, методів і форм професійно-педагогічної діяльності в ПТНЗ. Це дає змогу, як слушно зауважує В.В. Ягупов, оперативно орієнтуватися в інформаційному просторі ПТО, брати активну участь у його формуванні, а також успішно реалізовувати інформаційно-аналітичну функцію як суб'єктів професійно-педагогічної діяльності [6, с. 26].

На основі викладеного можна дійти висновку, що якість професійної освіти і навчання є одним із найважливіших показників визначення її

результативності, а також рівня задоволеності соціальних і особистісних очікувань щодо відповідності цілей і завдань професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів встановленим стандартам, запитам роботодавців, вимогам сучасного ринку праці.

Реалізація підсистем якості професійної освіти і навчання уможлиблює:

- підготовку майбутніх кваліфікованих робітників на основі нового покоління державних стандартів з робітничих професій, у яких відбір змісту професійної освіти здійснюється на основі професійного стандарту з метою формування професійної компетентності (знання, уміння, навички, професійно важливі якості). Це сприяє здійсненню ними практичної діяльності на основі сформованих: поняттєвої системи; відповідного типу мислення; розуміння методів оперативного розв'язання виробничих проблем і завдань; умінь діяти самостійно і відповідально в межах своєї компетентності;
- створення у ПТНЗ особистісно-розвивальних та інформаційно-освітніх середовищ, що позитивно позначиться на підвищенні рівня готовності педагогічних працівників до здійснення інноваційної діяльності, зокрема створення і використання сучасних педагогічних технологій, електронних навчальних ресурсів тощо;
- запровадження системи менеджменту якості для оцінювання рівня конкурентоздатності ПТНЗ на основі визначення внутрішніх і зовнішніх переваг з маркетингової, фінансово-економічної, кадрової, навчально-виховної, виробничої тощо діяльності;
- використання інформаційного ресурсу «ПРОФТЕХ» для забезпечення органів управління освітою різних рівнів інформацією про стан і тенденції розвитку ринку праці, якість і доступність освітніх послуг з метою вдосконалення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів, ухвалення ефективних управлінських рішень тощо.

Література

1. Коротков Э.М. Управление качеством образования : учебное пособие для вузов / Э.М. Коротков – 2-е изд. – М.: Академический Проект, 2007. – 320 с.
2. Левшина В.В. Система качества вуза: Монография – М.: ИНФРА. – М., 2013. –280 с.
3. Исаев И.Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Илья Федорович Исаев. – М.:Академия, 2002. – 208 с.
4. Михнюк М.І. Розвиток професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю: монографія / Марія Іванівна Михнюк. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. – 368 с.
5. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія [Г.В. Єльнікова [та ін.]; за ред. В.І. Свистун. – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 338 с.
6. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика. Монографія / В.В. Ягупов, Н.О. Величко, І.В. Гириловська, А.Г. Гуралюк, Д.О. Закатнов, Л.А. Майборода, В.В. Паржницький, за наук. ред. В.В. Ягупова: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с.